

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

05 februarie 2014

mun. Chișinău

Colegul penal în componența :

președinte – Constantin Gurschi,
judecători – Ion Arhiliuc și Liliana Catan,

examinînd admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat de inculpatul Canuda Valeriu Constantin, împotriva încheierii Judecătoriei Ialoveni din 18 iulie 2013 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 august 2013 privind prelungirea măsurii preventive,

C O N S T A T Ă :

1. Prin încheierea Judecătoriei Ialoveni din 18 iulie 2013, s-a dispus admiterea demersului înaintat de procuror privind prelungirea termenului de ținere în stare de arest, în faza judecării cauzei penale în privința lui Canuda V., specificînd că inculpatului Canuda V., este învinuit de săvîrșirea infracțiunilor excepțional de grave prevăzute de art. 145 alin. (2) lit. i), m), o) CP, art. 27,145 alin. (2) lit. g), i), m), o) CP, și mai puțin gravă prevăzută de art. 290 alin. (1) CP, pentru care legea prevede pedeapsa maximă cu detenție de viață, iar temeiurile în baza cărora a fost aplicată măsura preventivă sub formă de arest preventiv și-a păstrat actualitatea.

2. Inculpatul, nefiind de acord cu măsura aplicată, a atacat cu recurs încheierea nominalizată, solicitînd casarea acesteia și pronunțarea unei decizii prin care măsura de reprimare – arestul – aplicată în privința lui Canuda V., să fie înlocuită cu o măsură non privativă de libertate, din motiv că, la materialele dosarului lipsesc careva date, care ar argumenta necesitatea ținerii ultimului în stare de arest, iar instanța nu a motivat excepționalitatea prelungirii arestului preventiv aplicat.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 august 2013, a fost respins, ca nefundat, recursul inculpatului Canuda V., cu menținerea fără modificări a încheierii atacate.

4. În motivarea deciziei adoptate, instanța de recurs a menționat că, în cauza dată sunt cumulate condițiile prevăzute de art. 176 CPP, care rezultă și din jurisprudența CtEDO și urmează a fi interpretate în lumina acesteia: riscul eschivării de la judecată, riscul ingerinței în cursul normal al justiției, riscul comiterii de infracțiuni sau provocarea dezordinii publice.

Astfel, la caz, există bănuieli rezonabile că, Canuda V. a săvârșit faptele pentru care este pus sub învinuire, iar infracțiunile comise de către inculpat se consideră, potrivit prevederilor art. 16 CP, ca excepțional de grave, pentru care legea prevede detențiune pe viață.

Instanța de recurs a invocat, în acest sens, și prevederile art. 5 alin. (1) lit. c) din CEDO, potrivit cărora orice persoană are dreptul la libertate și siguranță, nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu excepția dacă a fost arestat sau reținut în vederea aducerii sale în fața autorității judiciare competente, atunci când există motive verosimile de a bănuși că a săvârșit o infracțiune sau când există motive temeinice de a crede în necesitatea de a-l împiedica să săvârșască o infracțiune sau să fugă, după săvârșirea acesteia.

Astfel, instanța de recurs a considerat că în privința inculpatului Canuda V., există mai multe motive pertinente și suficiente în favoarea menținerii ultimului în detenție pe parcursul cercetării judecătorești, și anume:

- reieșind din complexitatea cauzei penale, gravitatea infracțiunilor incriminate, păstrarea pericolului de dispariție a inculpatului. Aceste bănuieli rezonabile reiese din caracterul faptei imputate lui Canuda V., care se învinuiește în comiterea infracțiunii grave pentru care legea penală prevede pedeapsa cu închisoare pînă la 6 ani;

- reieșind din faptul că cercetarea judecătorească nu este finisată, nefiind audiați, martorii și cercetate probele.

- reieșind din faptul că anterior inculpatul nu s-a prezentat la examinarea cauzei, fiind dispusă aducerea silită a acestuia.

De asemenea, Colegiul Penal a admis motivul că aflarea la libertate a inculpatului poate crea impedimente, care se vor solda cu urmări grave al corectitudinii, obiectivității și caracterului complet și deplin al cercetării judecătorești, totodată, nu s-a exclus nici posibilitatea influențării de către inculpat a martorilor pentru a tăinui datele referitoare la comiterea faptei, precum și, indicarea unor date care ar induce instanța de judecată în eroare, sau ar mări esențial volumul de lucru al acesteia în scopul evitării sau pierderii probelor și datelor esențiale și necesare întru soluționarea completă și legală a cauzei.

În prezenta cauză, gravitatea faptelor reținute în sarcina inculpatului și împrejurările comiterii acestora sunt suficiente pentru a menține aprecierea că acesta prezintă în continuare pericol pentru ordinea publică, probele care dovedesc acest fapt fiind chiar indiciile temeinice reținute și analizate mai sus, iar existența și persistența unor indicii grave de vinovăție constituie conform jurisprudenței Curții Europene, temei de a menține în continuare persoana sub arest.

5. Inculpatul Canada V., a atacat cu recurs în anulare decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 august 2013 și încheierea Judecătorei Ialoveni din 18 iulie 2013, exprimându-și dezacordul cu prelungirea termenului ținerii în stare de arest aplicat în privința sa și solicitând casarea hotărârilor judecătorești.

În drept, recursul în anulare înaintat este întemeiat pe prevederile art. 452-457 Cod de procedură penală.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestuia, pentru următoarele considerente.

Ordinea de declarare a recursului în anulare este reglementată de art.452 CPP, potrivit căruia, Procurorul General și adjuncții lui, persoanele menționate la art.401 alin. (1) pct. 2) și 3), precum și, în numele acestor persoane, apărătorul sau reprezentantul lor legal, pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărârii judecătorești irevocabile după epuizarea căilor ordinare de atac.

Astfel, potrivit alin. (1) din norma citată, o hotărâre judecătorească irevocabilă poate fi atacată pe calea extraordinară de atac – calea recursului în anulare, numai dacă persoana respectivă a epuizat căile ordinare de atac.

Principiul irevocabilității hotărârilor judecătorești rezultă din principiul stabilității și siguranței raporturilor juridice, element esențial al preeminenței dreptului într-o societate democratică, așa cum este consacrat și în preambulul Convenției Europene pentru Drepturile Omului.

Or, se menționează că dreptul de a declara recurs în anulare, poate fi exercitat numai în privința acelor hotărâri judecătorești irevocabile, care au epuizat căile ordinare de atac, reglementate de Capitolul IV, Secțiunea I și Secțiunea a II-a a Codului de procedură penală – calea apelului și a recursului ordinar.

Aceste condiții sînt prescrise și în textul art.455 CPP, care stipulează expres cerințele cărora trebuie să corespundă cererea de recurs în anulare, în special, conținutul acesteia, inclusiv obligația recurentului de a aduce în textul recursului argumentarea ilegalității hotărârilor atacate, cu indicarea temeiurilor prevăzute de art.453 CPP (unul sau mai multe din acestea), și în ce constă problema de drept ce

persistă în cauză, ori care este eroarea comisă de instanță ce se poate solda cu casarea hotărârilor atacate.

Potrivit art. 453 alin. (1) CPP, la care recurentul s-a referit la general, prevede care sunt temeiurile de declarare a recursului în anulare, și anume, hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată, inclusiv când Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii.

Aliniatul (2) al aceluiași articol, prevede că, recursul în anulare este inadmisibil dacă nu se întemeiază pe temeiurile prevăzute în prezentul articol sau este declarat repetat.

În speță, Colegiul reține că recurentul invocă că la adoptarea încheierii privind prelungirea termenului de arest, judecătorii nu au formulat o motivare corespunzătoare pentru menținerea stării de arest în privința inculpatului Canuda V..

Însă, dacă cade această situație sub noțiunea viciului fundamental comis în cadrul procedurii precedente recurentul nu specifică. Din punct de vedere al întocmirii recursului în anulare și al conținutului acestuia, argumentarea prezenței viciului fundamental este necesară, iar nerespectarea cerințelor de conținut a recursului în anulare este temei de declarare a acestuia ca inadmisibil.

De asemenea, Colegiul consideră necesar a menționa că nu oricare hotărâre judecătorească poate fi atacată în ordinea recursului în anulare, întrucât legea procesuală a stabilit expres și exhaustiv cazurile în care hotărârile irevocabile pot fi contestate cu recurs în anulare.

Or, conform art.175 CPP, arestarea preventivă este o măsură de constrângere temporară, care se stabilește în condițiile prevăzute de art.176, 185 – 186 CPP, de către instanța de judecată – judecător de instrucție.

La caz, după cum rezultă din materialele dosarului, în privința lui Canuda V. s-a dispus prelungirea arestării preventive pe un termen de 90 zile.

Art. 311 CPP, reglementează dreptul procurorului, bănuितului, învinuitului, apărătorului său, reprezentantului său legal, de a declara recurs împotriva încheierii judecătorului de instrucție privind prelungirea arestării preventive, în instanța care a adoptat încheierea ori prin intermediul administrației locului de deținere, în termen de 3 zile de la data adoptării încheierii. Pentru persoana arestată, termenul de 3 zile începe să curgă de la data înmînării copieii încheierii.

Inculpatul Canuda V. a atacat cu recurs încheierea privind prelungirea arestului preventiv pe un termen de 90 zile în instanța de recurs – Curtea de Apel Chișinău, care în conformitate cu art.312 CPP, a verificat legalitatea hotărîrii judecătorești și a constatat că corect s-a aplicat această măsură preventivă în privința inculpatului Canuda V., respingînd recursul, ca neîntemeiat.

Conform textului art. 312 CPP, care reglementează procedura controlului judiciar al legalității încheierii instanței de judecată privitor la măsura preventivă – arestul și, în special, alin.(5) al normei citate prevede că instanța de recurs, se pronunță asupra cazului, prin adoptarea unei decizii inclusiv și de respingere a recursului. Această decizie nu mai are o cale de atac, deoarece nu se stipulează în norma vizată, dreptul părților de a o ataca într-o altă instanță mai superioară, decizia adoptată fiind irevocabilă.

Așadar, legislatorul a stabilit pentru asemenea hotărîri judecătorești numai o singură cale de atac, cale pe care recurentul a folosit-o.

Colegiul constată că această prevedere a art.312 CPP, este conformă cu exigențele prescrise de art.5 și art.13 ale Convenției pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale.

În sprijinul acestei concluzii, se rețin și constatările expuse de către Curtea Europeană pentru Drepturile Omului în pct.27 a Hotărîrii din 01 noiembrie 2007 în cauza Mușuc v. Moldova, cităm:

„Curtea reamintește că articolul 5 § 4 nu garantează ca atare un drept de a contesta deciziile prin care se dispune sau se prelungește arestarea, deoarece prevederea de mai sus face referire la „proceduri”, și nu la „căi de atac”. Intervența unei singure autorități este conformă articolului 5 §4, cu condiția că procedura urmată are un caracter judiciar și acordă persoanei vizate garanții adecvate în privința modului lipirii de libertate în cauză (a se vedea Jecius v. Lithuania, nr. 34578/97, § 100, ECHR 2000 - IX). Prin urmare, pretenția este incompatibilă ratione materiae cu prevederile Convenției în sensul articolului 35 §3 și urmează a fi respinsă în conformitate cu articolul 35 §4”.

În consecință, recursul în anulare declarat împotriva hotărîrii judecătorești, referitoare la prelungirea măsurii preventive, inclusiv și, a arestării preventive, hotărîre care s-a verificat în ordinea recursului ordinar, nu cade sub incidența prevederilor art. 452, 453 CPP, și nu este pasibilă de a fi atacată cu recurs în anulare la Curtea Supremă de Justiție în ordinea art. 453 CPP.

În atare circumstanțe, reieșind din cele expuse, Colegiul penal conchide că, recursul în anulare declarat de inculpatul Canuda V. urmează a fi respins, ca inadmisibil.

7. În conformitate cu art. 456 și art. 432 Codul de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de inculpatul Canuda Valeriu Constantin, împotriva încheierii Judecătoriei Ialoveni din 18 iulie 2013 și a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 august 2013 privind prelungirea măsurii preventive.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 19 februarie 2014.

Președinte

Constantin Gurschi

Judecător

Ion Arhiliuc

Judecător

Liliana Catan